

SLAVKO JUG, DOBRO SONCE

Pričujoča pesniška zbirka* je prvenec mladega pesnika; rojstno leto 1934 ga sicer ne uvršča v najmlajšo lirično generacijo, ki šele prihaja iz šolskih klopi, toda pesmi so nastajale že lep čas in, kolikor lahko sklepam po nastopih Slavka Juga v revijah, jih je pisal resnično zelo mlad poet. To dejstvo sicer ne sme mnogo pomeniti, saj lirične vrednote niso odvisne od pesnikove starosti; Jugove pesmi pa so vendarle takšne, da same ostro opozarjajo na mladost svojega očeta, kajti že dolgo nisem dobil v roke lirične zbirke, ki bi bila tako mladeniška (ne mlada niti ne mladostna, temveč ravno in samo mladeniška!) — v dobrem in slabem pomenu.

Slavko Jug je brez dvoma nadarjen lirik s pristnim občutkom za lirično lepoto in z nekomplirano, zelo čustveno naravo. V zbirki so morda samo dve, tri pesmi, ki o njih posumiš, da so se porodile zgolj iz hotenja, veliko večino pa jih je spočelo resnično intimno doživetje. Jug je tudi dovolj kultiviran in njegovo pesnikovanje ni zgolj spontano, prehodno lirično reagiranje, še manj diletantsko stihovezenje, temveč premišljena in kulturna stvariteljska aktivnost. Verzi so dovolj trdno zgrajeni in formalna struktura je porok, da pesnik dovolj temeljito pozna svoj posel in lirično tradicijo. Oboje — nadarjenost in strokovnost — bi Jug lahko premeteno izkoristil ter umetelno zresnil, postaral svojo mladeniško liriko oziroma prekril njeno resnično naravo s formalnimi ornamentmi in verbalizmom. Zgledov za takšno početje bi dandanašnji imel dovolj. Toda Jug je dovolj pošten in resnoben pesnik in si ni izbral lažje, varljive poti. Neusmiljeno iskren do samega sebe, do svojih liričnih motivov je ostal rajši naraven in zgledno odkritosrčen v izpovedovanju. Poudarek v njegovi liriki je vsekakor na vsebini, na doživetju, pa čeprav je le-to dostikrat ljubeznivo naivno. Skrb za formalno strukturo je sicer vseskozi prisotna, vendar se zavestno podreja vsebinskemu primatu. Jugova lirika je zategadelj neposredna in, čeprav te ne more elementarno pretresti, človeško pristna. Poleg tega tudi nazorno prikazuje razsežnosti pesnikove narave in njegov razvoj; le-ta je bil organski, pravilno usmerjen k naravnosti, k vsebinski čistosti lirične izpovedi.

Zvestoba prirodnosti pa Juga premočno potiska v tradicijo, v vsebinsko formalno neinventivnost. Jugov ideal je tako imenovana čista lirika, ki je dobila najpopolnejši izraz v impresionizmu moderne. Razumljivo je, da Jugova lirična dispozicija teži k impresionistični izpovedi, k subtilni, pajčevinasto nežni poeziji trenutkov in da mu je vzor poezija moderne oziroma vseh tistih pesnikov do današnjih dni, ki so sorodni moderni. Pri tej naslonitvi pa je Jug odločno premalo samostojen in prehitro zadovoljen z že izdelanimi kalupi; njegove pesmi ne prinašajo niti v motiviki niti v metaforiki skoraj nič novega, tako da imaš tudi ob tistih pesmih, kjer konkretnega vzornika ne odkriješ in ga morda v resnici tudi ni, občutek, da si se že srečal z enako obdelavo motiva in da si nekoč že prebiral natanko iste metafore. Ponekod je ta občutek konkretiziran in vplivi Župančiča, Minattija, Koviča in drugih

* Slavko Jug, Dobro sonce. Založba Obzorja. Maribor 1958.

so očitni — preočitni! Zanimivo je, da Jugu tam, kjer se skuša izviti iz tradicije in ubrati nove viže, zlasti v tretjem ciklu, hitro zmanjka pravih besedi, tako da postanejo verzi nebolgljeni in celo banalni (Jutro, Vrni se in dr.). Jugova navezanost na tradicijo seveda še ne pomeni, da s stihi ni zajeto intimno doživetje, toda zaradi izposojenega modela in slovarja ostane izpoved nekam bledeča in nezanimiva.

Morda bi kdo v gornjih dveh odstavkih zasledil kontradiktorni trditvi: po eni strani naj pesnik ostane naraven in naj se ne peha za bleščečim modnim videzom, po drugi pa ne bi smel ostati konvencionalno konservativen. V resnici pa gre za eno in isto stvar: za samo lirično doživetje, za njegovo izvirnost in intenziteto. In Jugova lirična vsebina še ni dovolj človeško pomembna in zrela: najmanj v prvem ciklu zelo eterične, sentimentalno sanjave erotike, niti ne v drugem razdelku prav tako ganljive erotične odpovedi, nekoliko bolj v zadnjem meditativnem ciklu, kjer je največ dobrih pesmi (predvsem Pesnikova smrt), največ vsebinske izvirnosti in napa, da bi stihi svobodno zadihali, kjer pa vseeno v konglomeratu mladeniškega optimizma in malce pozerskega cinizma spet težko odkriješ kako pomembnejšo izpoved, ki bi kaj dokončnega povedala o lirikovem življenju. Jugov lirični svet še ni formiran, v njem še ni prave vsebine, ki bi bila širše veljavna, in lirična doživetja so še presplošna, preskromna, da bi avtoritativno izpovedala neko zanimivo človeško témo. Prav je, da je Slavko Jug ta svoj embrionalni lirični svet izpovedal prirodno, tako, kakor ga v resnici občuti, kajti sleherna drugačna podoba o njem bi bila vulgarna laž in bi vodila v slepo ulico, toda prostorninska neznatnost tega sveta mlademu liriku ni nudila dovolj pomembnih liričnih motivov, ki bi ga prisilili, da bi zanje našel izvirno govorico.

Jugova pesniška zbirka je torej izrazito *neizrazita*, ker ne prinaša dovolj zrelega liričnega gradiva, je pa navzlic neizrazitosti tudi *izrazita*, ker je kljub temu bolj v celoti kot v posameznih pesmih neponarejena in dovolj zaokrožena izpoved mladeniško čiste, zelo rahločutne in lirično bistre narave. Kot pojav v slovenski liriki knjiga najbrž ne bo dolgo zapisana v analih, vsekakor pa je zanesljivo spričevalo o Jugovi lirični pristnosti in uglaševanju.

Mitja Mejak

ŠTIRI MLADINSKE KNJIGE

Pomanjkanje tekstov, primernih za prireditve ob novoletni jelki, je navdihnulo Josipa Ribičiča za pristrčno igrico,¹ ki se ji na vsakem koraku pozna, da jo je imel izkušen mladinski pisec v delu. Kot svež potoček steče zgodba po strugi neugnanega temperamenta svojega malega junaka, otroško iznajdljivega in vztrajnega borca za resnico in pravico, mimo nas. (O drznem pohodu h koči dedka Mraza se mu verjetno sicer samo sanja, vendar je pojasnilo namenjeno prej odraslemu opazovalcu kot otroku; preživ je Cenček v »sanjah«, preveč mu verjamemo.) Tako je dramatska zgradba neprisiljena in trdna, poln, živ in neprisiljen je dialog. Suvereno obvladovanje tehnike

¹ Josip Ribičič: Cenček in dedek Mraz. Otroška igra. Mladi oder 25. Mladinska knjiga, Ljubljana 1958.